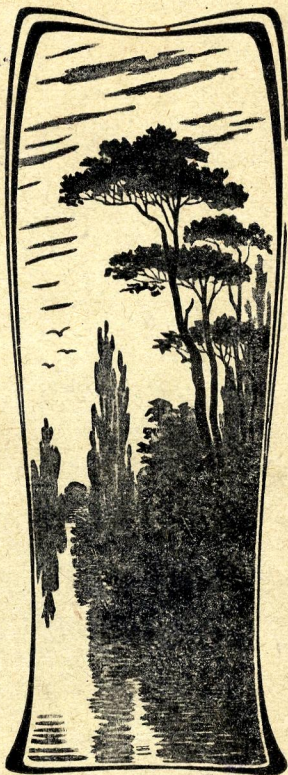

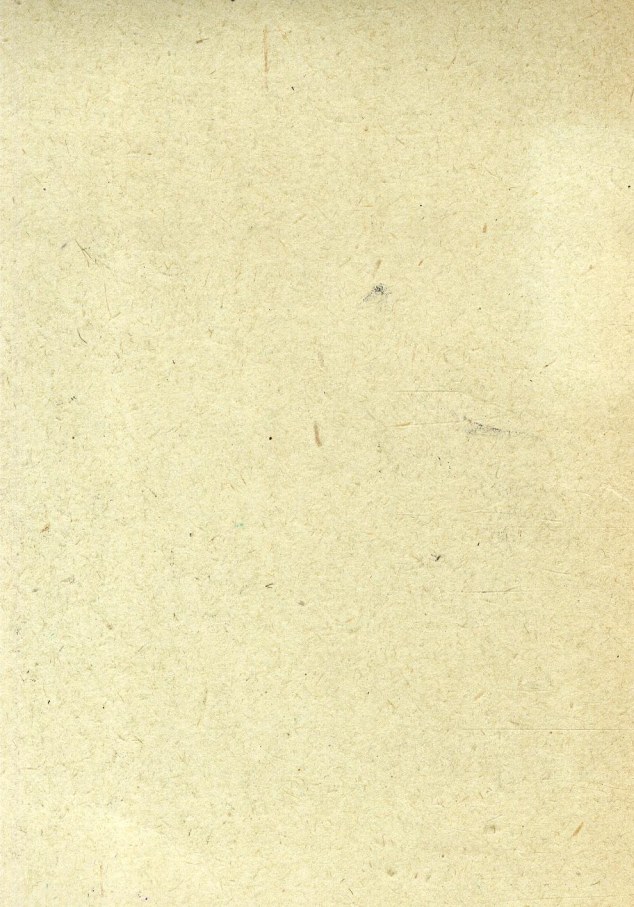
Всесоюз
ГРЕНДЖА-ДОНСЬКИЙ: В.С.

027
ШЛЯХОМ
ТЕРНОВИМ

I.

Ужгород
1924

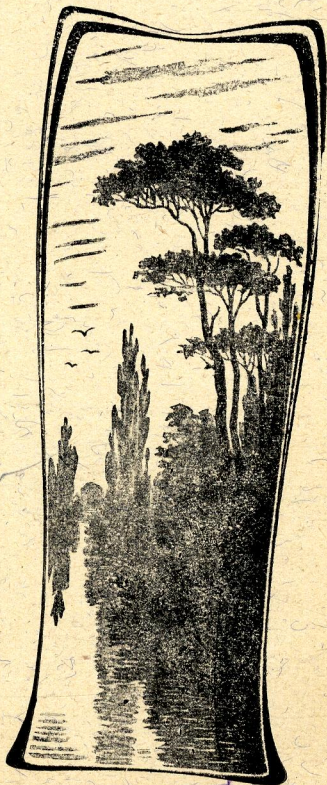

ІРЕНДЖА-ДОНСЬКИЙ :

2400
ШЛЯХОМ
ТЕРНОВИМ

La Source

I.

Бібліотека

Ш 5(2-44)5-65844

Львівська державна
наукова бібліотека

№

1464

Грайте, грайте кровавії струни,
Чей вас хто почує
І заплаче, заригає
Слезами батьків,
Як почує у серденьку,
Невільничий спів.

Рвіться срібні з болю, із ридання,
Та не занімійте!
Й не ридайте, коли плачуть
Закуті раби,
Не ридайте, а взивайте
Рабів до борби.

* * *

Хто сидить з думою, чи не я? — о, ні!
Вязень се неволі,
Йому в серцю болі,
Мов і пута дзвонять пісні, ті сумні.

Бачать очі поле посеред руїн,
Ах, самі могили!
Де шабельки вили,
Де стрілці бродили, в кровці до колін.

ПАМ'ЯТИ ДОБІ ВІДРОДЖЕННЯ.

в р. 1918.

* * *

*

Коліть, стріляйте наші груди,
Паліть нам рани віч огнем, —
Хвилина прийде, вам страшенна,
Звальється кріпкий мур тюрем,
Й країна рідна оживе.

Багнетів ми не боїмося,
Жандарми ваші нам не страх,
За нашу волю, за край рідний,
Пірвем кайдани на руках,
Пірвем, щоб скути з них шаблі...

* * *

Всі ріки можноб загатити
Кістками батьків,
Або сі гори завершити,
До самих богів,
Щоб тим гордим, небесним троном
Кинуть в море вод,
Нехайб Господь із близька бачив,
Як гине народ.

— — —

28. X. 1918.

Вставай народе, зривай кайдани,
Виріж тиранів, катів убивай,
За наші сльози, за наші рани,
За наші муки, — згинуть тирани,
Раби до бою, за любимий край.

Родину бідну жалюм морили,
З костей по полю булаби гора, —
Стріляли, били, кровцю розлили...
Країну рідну на хрест прибили...
Раби вставайте, вставайте, пора!

* * *

Тюрём грубі брами розбийте,
Прапѳр синьо-жовтий розвийте,
Ось бачте: стотисяч стоїть вже на
[полю.
В ряди! Щоб здобути Україні волю.

І щастя і доля настане,
Погинуть, ті вічні тирани,
Ось чуйте: гармати у полю завили,
Мільйони зраділи, ті що сльози лили.

БІЙ ПІД СИГОТОМ.

Дві сотні багнетів в долині сгояло,
Всі хлопці, як дуби, готові на бій,
Чекали, щоб сонце за гори запало,
Щоб город здобути країні своїй.

Плювали гармати Волохам у очі,
Святую землю скоростріл изрив,
Вкинулись багнети страшенної ночі,
Й до сходу зірниці вже труп трупа крив.

На полю широкім йде бійка завзято,
Тече кров рікою, спекла людська кров,
Долину прокляту кровцею зіллято, . . .
В Сиготі чекали нашу хоругв . . .

Самими штиками до міста добились,
Зраділи невірні, на прихід своїх,
Вже досить грабунком, тирани ділились,
До неба ридає вопіючий гріх . . .

Не один з героїв впав трупом до дерна,
З Румунів що третій землю трупом крив,
Румунів п'ятитисяч, вся зброя модерна,
А наших все менше, набій виходив !

Повстанцѣ ні сили, ні куль вже не мали,
Обняла їх орда, більша дватцятькрат,
В полон їх зігнали, кайдани наклали,
А містом Гуцулів володіє кат !

Наш город в неволі ! приймає страждання,
Зазнав він ніколи не думаних мук,
Невірні чекають святий День повстання,
Щоб пута, кайдани спали, з їхніх рук.

* * *

Великий твір ми будували
І кров давали з наших жил,
Фундамент йому мурували,
Й самі лігали до могил.

Думали, що його каміння
Ніяка сила не звалить,
Щоби тих славних, покаління,
Голову мало де склонить.

... І от стоять кругом на́роди,
Народа в землю погрібать
І кинуть трупом у незгоди
І серце йому розірвуть.

(Присв. чеському народу.)

Хай заваляться клятї мури,
Обприскані мозком рабів, ;
Бо клич століття затрубів :
Най щезнуть пута і тортури.

Витаєм вас святі прапори !
Доптали, дерли вас колись...
Теперь ви встали й піднались,
Співають щастем сині гори.

Дорóга наша ще кровава,
Куди водили нас кати,
Кати пропали, а брати
Братів підняли. Слава, Слава !

* * *

Ударив з неба грім огнем,
Невільним стало ясно :
Нам без царя жить, без тюрем,
На волі в згоді, крásно.

Недоле клята схаменись!
Ми в тобі й нині гинем,
Кайдани з рук нам не знялись,
Док їх самі не скинем.

Люблю тебе мій рідний краю,
Верховино, ти моя,
З тобою плачу і ридаю,
Душею, серцем гину я.

Колись бувало й ми думали,
Що воля всміхнеться й нам,
Ніколи ми її не знали, —
Не дається вона рабам !

* * *

Як у тебе сумно, мій ти рідний краю,
Літо вже минуло, пташка не співає,
А я ходжу, броджу по сумному гаю,
Аби хто не бачив, як серце ридає.

Летить чорний ворон, по-під тебе
[мраче,
Чому він так краще страшним ревом
[смерти? —
А може він краще, бо й то небо плаче,
Що нас присуджено з межі вільних
[стерти.

*

*

*

В ночі по скелях блука душа моя,
На кровавих крилах,
Всі Карпати облетіла,
Облетіла, й розпитала
Батьків у могилах.

Одних за волю повісили кати,
Щоб орли рознесли,...
Тамтих били, тих стріляли...
Всі вони хрести тяжельні
На Голгофту несли.

У СИГОТІ

У Сиготі, на болоті
У водиці, як у злоті,
Купалися качурики, купали . . .
Вони пера погубили —
Чужі коні воду пили . . .
А ті гори над Сиготом
Сумно позирали.

У Сиготі, на болоті,
Купалося сонце в злоті,
О, не в злоті, а у крові неволі . . .
Плавле перо одиноке,
А болото, — ой широке!
Наплакали його діти
Гіркої недолі.

* * *

Цвіла краса, маїлись рожі,
Вони для мене висхли всі,
В мойому серцю ножі.

Розібю груди : сиру глину,
Душа там бідна марно бесь
А серце в скелю кину.

Десь дзвонять... гучать сумні, ті дзвони
Розвалин і руїн.

Ридання се, не дзвін . . .

Прохання... плач... поклони.

Замовкло... покрилась ніч тугою...

Орел кровавих крил,

Облетів сто могил

У серці зі стрілою

.

І впав на гострий камінь . . .

* * *

Жовкне листя сумної калини,
Бо літо минуло,
Мені здаєсь, що воно й не було...

Мені літо, то мені не літо,
Весна, не весною,
В мому серцю зима за зимою.

* * *

Колишуть гори долину,
як малу дитину.

„Цить дитино, цить!“

А Жура не спить,
ні у ніч, ні в днину.

Розбиймо гори (в каміння),
тоді се терпіння

Лява замете

І там розцвіте

нове покоління.

— — —

* * *

Байдуже ? — ні ! болить,
От доказ : сльози рясні,
Брілянтів огні ясні.

О, ллється, ллєть, з душі,
Засію вами гори,
Кістками криті бори.

І там, де вас пролив,
Зростуть шабель діброви, —
Невільним до тривоги.

Вікном Хороба зазира',
У двері Голод стука, —
Отсі Карпати — то наш хрест,
Отсе життя — то мука.

А ще давить нас до землі,
Якась страшенна сила, —
Життя — терновий наш вінець,
А гори — то могила.

* * *

Дивлюсь на повінь, що прийшла,
Дивлюсь на грізну воду ;
Се плач і сльози і журба
І кров мого народу.

Там далі гори, береги,
Тут самі доли : ровінь,
По горах в путах ті раби,
Що наплакали повінь.

А повінь грозить, філі бють,
Коріння рвати бачу,
Ревуть, ридають і клянуть
Недолю, ту жебрачу.

Гори білі, гори, блищучі брілянти,
Не сніг в вас білієсь, а сліз діаманти.

Скільки по вас гори крові покотилось!
Не одно серденько по горах розбилось,

Тут і там могила... одна за другою,
Труп і на дернині, труп і під водою...

Батьків сухі кости вкрили ваші бори ...
Ними дебрі повні, ними повні звори...

СВЯТИЙ ВЕЧІР.

На різдво боже кличуть дзвони,
Співає клирос „Народивсь“
Цілують землю, бють поклони,
Нема того, щоб не моливсь !

... Повиходили із святині,
Десь плач... немов із під землі,
Десь плач дитини у пустині,
На твердій груді, на змерзлій.

Плач захропів, в горлі дусився,
На скаргу в небо підносивсь...
На камени хтось там розбився...
Може той сам, що народивсь...

ГОЛОС СИНІВ УКРАЇНИ.

Коли ти правдивий Боже — бач і плач!

А не смійсь над нами,
Не катуй катами
І не розпинай.

Спусти їм на дома,
Блискавки і громи,
Огнем їх пали.

Спусти сине море,
Хай валами з'оре
Ридання терпінь.

— == —

* * *

Звідки той плач і те ридання,
Чи се прокляття, чи прохання?...
Се плач, страдання України,
Там кров залила всі руїни,
Гієни забенкетували,
Вірли очи пють...

Коли пожежі в скарб заграли, —
З дітей, копита, дух доптали,
Геройських трупів пси рознесли...
Батьки, о, де Ви, щоб воскресли
В сякий клятий час?!

ДВА БРАТЯ.

Служили раз два братя в пана,
Який їх майна відобрав,
Бідували дуже в тирана,
Тиран ще д тому й катував!

Їх дорога — колюче терня,
Без куска хліба, без води,
Посіяли в морю зльоз Зерня,
Зерня святої Свободи . . .

Поки вони гоїли рани,
Вмивалися у морю слез,
Ті цвіти Зерна без пристани
Розвивались, щоб кат ищез.

Цвіт розвився, вони зірвали,
Один сушив, а другий товк,
Зільом рани позавивали,
Кайдани спали, кат замовк . . .

„Тепер ми собі брате рівні,
Батьківська слава нам в руках,
Славім Бога, як люди вірні,
Славім го в щирих молитвах!“

„Слава!“! ревуть, як срібні дзвони,
Аж дім святині задрожав,
Один упав до ніг Мадонни,
Поклони Богу віддавав.

Другий підняв тимчасом пута,
Пута тяжкі, як та туга,
— „Свобода, воля іздобута,
Але пан я, ты мій слуга!“

*

...Знов біль і Нужда пробудилась,
Молодшого душа пекла,
Свята Икона прослезилась,
Але словечко не рекла . . .

ВИЇМОК З ПОЕМИ „НАЙДА“

Чекав, моливсь, щоб згинуть хоч під плотом,
Тільки на волі, а не в тюрмі
І бачить він свій шлях, повен болотом
Людського мозку, в хвилі бурній
Розприсканого, з кровю разом.

І бачить він тюрми, повні рабами,
Огнем спалені села й міста,
І бачить він торгувати богами,
Й плакати обплюваного Христа,
На шибениці каменній.

І бачить він страшенно біді терпіти,
Дітей нещасних, безплodних гір,
За наказом постити, голодіти,
В користь богам своїм — тим малим
І класти шию під топір.

— — — — —
О, доле нещасна !
Одним даєш двома руками,
Другі бідують з віка в вік,
Одних скотина ліпше маєсь,
Як та, що зветься Ч о л о в і к.

— — — — —
Несе псика в пазусі пані,
Цілує, пестить, мов дитя,
Думає бідна сиротина :
„От, що варт бідного життя,
Коли в панів і пес дорощий,
Як я, що маю людьку кров...

— — — — —
Був я в життю нераз голодний,
Незнав що інше, як біду,
Не їв я вчора, ані нині,
Тай майже й завтра небуду...

— — — — —
„Не бий мене, бо і я также
З такого тіла, та з керви,
Як ти, твій батько, а навіть
Сам цар на троні. Але ви
Непризнаєте наказ Бога,
Якому служить батько твій,
Куєте далі рабам пута,
На їх землиці, на святій.
Не бачите ви короткозорі,
Що море вже сяга по трон,
І прийде час, що ті невольні,
Від Попраду, аж поза Дон,
Всі заревуть, мов грім из неба
Одноголосно: — „смерть царям!“
І зваляться горді корони,
Під ноги рабам.

— — — — —

ТОГОЖ АВТОРА:

1. „Квіти з терньом“ поезії.
2. „Золоті ключі“ поезії з ілюстраціями.
3. „Віршикі для дітей“, з ілюстраціями.
4. „Шляхом терновим“ поезії
кн. I.

ЦЕНТР. ТЕЛЕФ. ч. 247.
47.

ЦЕНТР. ТЕЛЕФ. ч. 247.
47.

ПІДКАРПАТСЬКИЙ БАНК В УЖГОРОДІ

АКЦ. КАПИТАЛ:
Кч. 5,000.000.

ВКЛАДКИ:
Кч. 10,000.000

ФИЛІ:

Мукачево, Ясіня, Хуст, В.-Михайлівці.

Експозитура: Марморошська-Солотвина.

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ В АМЕРИЦІ:

American Farreign Exchange Bank, Мс. Keesport, Р. а.

Виконує банкові операції всякого рода; переводить грошові перекази до всіх держав світа; приймає депозити; вкладки опроцентовує по найліпшим умовам; доставляє війську овес, сіно і солому на всій території Підк. Р і веде торгівлю земл плодами *en gross*. Провадить подорожню канцелярію: жел. дор. білети до всіх держав; візум под 3 днями. Засеквестровані в Америці гроші освободжує від секвестрації, переводить компенсації

Підвищує капитал на 20 000 000 Кч.

Кожтый Славянин довжен сю одиноку інституцію
освободжених Русинів підпирати.

СВІЙ ДО СВОГО!

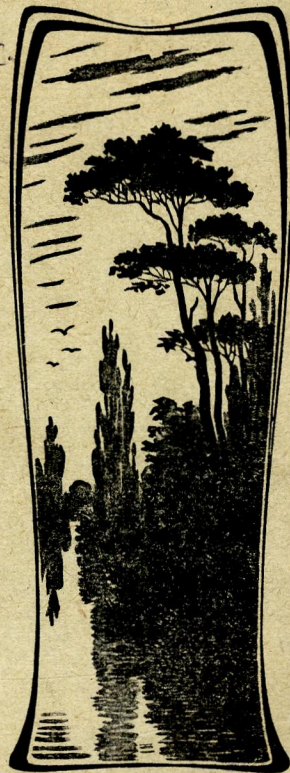
0, 93
(1986)

р/л 1464

ІРЕНДЖА-ДОНСЬКИЙ: В.С.

27

ШЛЯХОМ ТЕРНОВИМ

I.

ДРУКАРНЯ АКЦ. ТОВАРИСТВА „УНІО“
В УЖГОРОДІ: ПЛ. КОРЯТОВИЧА 10.
1 9 2 4.

Ужгород
1986